

Suunnittelu- ja laskentaosasto

29.2.2000

Työeläkelaitoksille

MUUTOKSET VASTUUNJAKOPERUSTEISIIN

Sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut 15.2.2000 liitteenä olevat muutokset vastuunjakoperusteisiin. Muutoksia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavaan vastuunjakoon.

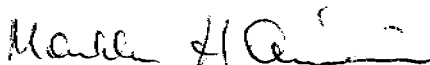
Vastuunjakoperusteet on muutettu vastaamaan 1.1.2000 voimaan tulleita lainmuutoksia koskien työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeitä, joissa eläketapahtuma sattuu 1.1.2000 tai sen jälkeen.

Täysitehoisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen rahastointi on muutettu 80 prosentiksi eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä ilman lapsikorotusta ja työkyvyttömyyseläkkeen kuntoutuskorotusta. Rahastointi koskee myös seuraavia aikaisemmin rahastoimattomia eläkkeitä, TaEL:n mukaista työttömyyseläkettä ja TEL:n mukaista alle viisi vuotta kestäneen työsuhteen perusteella myönnettyä työttömyyseläkettä.

Samalla vastuunjakoperusteita on muutettu seuraavilta osin:

- Lisätty muutokset koskien rahastoitujen osien korotusta kertoimella iv.
- Viivästyskoron laskenta on muutettu päivän tarkkuudella laskettavaksi erääntymiskuukauden 6. päivästä alkaen. Aikaisemmin täydeksi korkokuukaudeksi katsottiin myös kuukauden osa.
- Muutos YEL:n vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen perusteissa määritellyn vakuutusmaksuvastuun kaavassa aiheuttaa vastaavan muutoksen myös vastuunjakoperusteissa määritellyn vakuutusmaksurahaston B_v^y koron laskentaan.

ELÄKETURVAKESKUS

Liite

Muutokset vastuunjakoperusteisiin

Muutoksen vahvistaminen
vastuunjakoperusteisiin

18 02. 2000

15.2.2000

Dnro
1/42/2000

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Hakemus Eläketurvakeskus on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön vahvistusta muutokselle vastuunjakoperusteisiin.

Päätös Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään päättänyt työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin ja työntekijäin eläkeasetuksen 16 §:n nojalla vahvistaa tähän päätökseen liitetyt vastuunjakoperusteet.

Osastopäällikkö,
ylivohtaja

Matemaatikko

Tarmo Pukkila
Tarmo Pukkila

Pirjo Moilanen
Pirjo Moilanen

MUUTOS VASTUUNJAKOPERUSTEISIIN (TEA 16 §, TEL 12 c §, YEA 17 a §, MEL 3 a §)

13.1.1. Vanhuuseläke

Suureeseen E_v kuuluu eläkelaitoksen maksama, TEL:n peruseläketurvan, LEL:n ja TaEL:n mukainen vanhuuseläke sekä MEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen vastuunjako-osa kokonaisuudessaan.

Suureeseen E_v^{VRM} kuuluu eläkkeen laskuperusteiden mukaisen rahastoidun osan määrä. Eläkkeessä voi olla rahastoitua osaa mikäli eläkkeensaaja on syntynyt 1.7.1912 tai myöhemmin.

Vakuutusyhtiöillä, eläkekassoilla, eläkesäätiöillä, työeläkekassalla, esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassalla ja merimieseläkekassalla suure

$$E_v^{VRM} = 1,03^{-0,5} [1,03(\bar{V}_{v-1}^{VA} + \bar{V}_{v-1}^V(e)) - (\bar{V}_v^{VA} + \bar{V}_v^{VA}(Q) - \bar{V}_v^{VA}(A)) + \sum_x (\mu_x + 0,5 \mu_x^2) \bar{V}_{vx}^{VA}],$$

missä vastuut vuodelle v on laskettu per 31.12.v kuitenkin niin, että rahastoitujen osien korotusta kertoimella i_v ei tehdä ja

$\bar{V}_i^{VA}$ = alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuu hetkellä 31.12.i,

$\bar{V}_v^{VA}(A)$ = alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuu hetkellä 31.12.v ennen 1.1.v+1 myönnettyjen ja 1.1.v+1 alkavien vanhuuseläkkeiden osalta,

$\bar{V}_{v-1}^V(e)$ = niiden työntekijöiden vastaisten vanhuuseläkkeiden vastuu hetkellä 31.12.v-1, joiden osalta vastuu vuonna v siirtyy alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuuseen (joko termiin $\bar{V}_v^{VA}$ tai $\bar{V}_v^{VA}(Q)$). Mukaan ei kuitenkaan oteta niitä ennen 1.1.v+1 myönnettyjä vanhuuseläkkeitä, jotka alkavat vasta 1.1.v+1.

$\bar{V}_v^{VA}(Q)$ = vuonna v kuolleiden vanhuuseläkkeensaajien osalta vapautunut alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuun määrä hetkellä 31.12.v (lasketaan kuten vastuun määrä hetkellä 31.12.v, mikäli kuolinpäivä olisi ollut myöhempi kuin 31.12.v),

$\bar{V}_{vx}^{VA}$ = termi $\bar{V}_v^{VA}$ vuonna v x-ikäisten osalta. Mukaan ei kuitenkaan oteta niitä ennen 1.1.v+1 myönnettyjä vanhuuseläkkeitä, jotka alkavat vasta 1.1.v+1.

μ_x = vanhuuseläkkeiden vastuun laskennassa käytetty kuolevuus.

Osaan E_v^{VRM} luetaan mukaan myös eläkelaitoksen vastuulla olevat Euroopan yhteisöihin maksettujen perusturvan mukaisten siirtomäärien vanhuuseläkkeiden rahastoidut osat (Liite 2).

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella suure $E_v^{VRM} = 0$.

13.1.2. Osaan E_v^a sisällytettävä saatava eläketurvakeskukselta

Osaan E_v^a kuuluu seuraavan kaavan mukainen määrä

$$(1 + (b1))^{0.5} \bar{V}_{v-1}^T,$$

missä suure $\bar{V}_{v-1}^T$ määrätään niille eläkelaitoksille, joilla kohdassa 14.2.

määritelty suure $\bar{V}_{v-1}^T = 0$.

Vakuutusyhtiöillä suure $\bar{V}_{v-1}^T$ on vakuutusyhtiöiden TEL-perusvakuutuksen laskuperusteiden kohdassa 6.2.1.4 määritelty saatava eläketurvakeskuksetta.

1.3.2.1. Työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa

Työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa määräytyy kohtien a., b. ja c. mukaisesti.

Ennen 1.1.1997 myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on kuitenkin jäljempänä määritellystä työkyvyttömyyseläkkeen rahastoidun osan määrästä muunnoskerroimen avulla saatava määrä. Muunnoskerroin on työntekijäin eläkelain (1293/1996), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (1294/1996) ja merimieseläkelain (1295/1996) voimaantulosäännöksen mukaisesti määritelty siten, että eläkkeen pääoma-arvo säilyy.

- a. Ennen vuotta 1966 alkaneen TEL:n, LEL:n tai MEL:n mukaisen täysitehoisen työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä ilman TEL 7 g §:n tai MEL 15 d §:n mukaista lapsikorotusta muunnettuna TEL 9 §:ää soveltaen (TEL-indeksillä) vastaamaan sitä myöhäisintä kalenterivuotta, jolta saatu palkka on otettu huomioon eläkettä laskettaessa.
- b. Vuonna 1966 tai myöhemmin alkaneen TEL:n, LEL:n, TaEL:n, tai MEL:n mukaisen täysitehoisen työkyvyttömyyseläkkeen, jossa eläketapahtuma sattuu ennen vuotta 2000, rahastoitu osa on eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä ilman lapsi- ja kuntoutuskorotusta.

Vuodelta 1982 tai myöhemmin ensimmäisen kerran suoritettavan sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jossa eläketapahtuma sattuu ennen vuotta 2000 ja työkyvyttömyyseläke alkaa myöhemmin kuin työkyvyttömyyselä-

ketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alusta, rahastoitu osa on kuitenkin eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Työttömyyseläkkeen jatkona myönnettyissä työkyvyttömyyseläkkeissä eläketapahtuman sattumisajankohtana pidetään kuitenkin TEL 4 c §:n 3 momentin tai MEL 15 e §:n 3 momentin mukaista työttömäksi joutumispäivää (työttömyyseläkkeen eläketapahtuman sattumisajankohta).

Täysitehoisia TEL:n mukaisia työkyvyttömyyseläkkeitä, joissa eläketapahtuma on sattunut 1.1.1980 - 31.12.1993 välisenä aikana, koskee seuraava poikkeus: Työkyvyttömyyseläkkeessä ei ole rahastoitua osaa, jos eläketapahtuma on sattunut vuonna 1980 tai myöhemmin työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen eikä työntekijällä ole ennen eläketapahtuman sattumista sanotun iän täyttämivuonna tai sen jälkeen ollut yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta kestänyttä työsuhdetta tai, jos eläketapahtuma on sattunut vuonna 1989 tai myöhemmin, vähintään kuusi kuukautta kestänyttä työsuhdetta.

Jos 1.4.1998 tai sen jälkeen myönnetään vuonna 1994 tai myöhemmin alkaneen osa-aikaeläkkeen jälkeen TEL:n, LEL:n tai MEL:n mukainen täysitehoinen työkyvyttömyyseläke, jossa eläketapahtuma sattuu ennen vuotta 2000, toimitaan seuraavasti. Työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Tällöin eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä on eläke ilman lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta ja osa-aikaeläkkeen perusteella määräytyvää työkyvyttömyyseläkkeen osaa, johon on liitetty tuleva aika.

- c. Eläketapahtuman sattuessa vuonna 2000 tai myöhemmin TEL:n, LEL:n, TaEL:n tai MEL:n mukaisen täysitehoisen työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on 80 prosenttia eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä ilman lapsi- ja kuntoutuskorotusta.

Eläketapahtuman sattuessa vuonna 2000 tai myöhemmin ja työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa myöhemmin kuin työkyvyttömyyseläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alusta TEL:n, LEL:n, TaEL:n tai MEL:n mukaisen täysitehoisen työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on kuitenkin 80 prosenttia eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Työttömyyseläkkeen jatkona myönnettyissä työkyvyttömyyseläkkeissä eläketapahtuman sattumisajankohtana pidetään kuitenkin TEL 4 c §:n 3 momentin tai MEL 15 e §:n 3 momentin mukaista työttömyyseläkkeen eläketapahtumahetkeä.

Eläketapahtuman sattuessa TEL:n, LEL:n tai MEL:n mukaisessa täysitehoisessa työkyvyttömyyseläkkeessä vuonna 2000 tai myöhemmin vuonna 1994 tai myöhemmin alkaneen osa-aikaeläkkeen jälkeen toimitaan seuraavasti. Työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on 80 prosenttia eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Tällöin eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä on eläke ilman lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta ja osa-aikaeläkkeen perusteella määräytyvää työkyvyttömyyseläkkeen osaa, johon on liitetty tuleva aika.

Jos kohdissa b. - c. eläkettä on suoritettu vain sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan ylittävältä osalta, vähentää sairausvakuutuslain mukainen päiväraha ensisijaisesti eläkkeen rahastoitua osaa.

Jos työkyvyttömyyseläke lasketaan soveltaen EU-säännöksiä, työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa määräytyy kansallisen lain mukaisesti lasketun työkyvyttömyyseläkkeen perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke on päättynyt ja myöhemmin myönnetään työkyvyttömyyseläke uudestaan entisin perustein, määräytyy eläkkeen rahastoitu osa alkuperäisen eläkkeen perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen suoritetaan uusi yhteensovitus, eläkkeen rahastoitu osa ei muutu. Jos maksettava eläke on pienempi kuin eläkkeen rahastoitu osa, on eläke kokonaan rahastoitua osaa.

Jos työkyvyttömyyseläke muuttuu osaeläkkeestä täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi tai päinvastoin, muutetaan eläkkeen rahastoitua osaa samassa suhteessa kuin ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta laskettu eläke muuttuu edellä mainitun syyn johdosta. Vastaavasti muutetaan eläkkeen rahastoitua osaa, jos yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnettyä, täytenä maksettua työkyvyttömyyseläkettä aletaan maksaa osaeläkkeen suuruisena tai päinvastoin.

Jos lepäävänä olevaa yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen, eläkkeen rahastoitu osa määräytyy lepäävänä olleen eläkkeen perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke on oikaistu TEL 15 b §:n, LEL 10 b §:n tai TaEL 8 a §:n perusteella, eläketapahtuma on sattunut aikaisemmin kuin eläkejärjestelyn oikaisuvuotta edeltäneenä vuonna ja eläkepäätös on annettu ennen oikaisuhetkeä, on työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa entisen lain mukaisesti laskettu eläkkeen rahastoitu osa.

13.2.2. Työttömyyseläkkeen rahastoitu osa

Työttömyyseläkkeen rahastoitu osa määräytyy kohtien a., b., c., d. tai e. mukaisesti.

Ennen 1.1.1997 myönnetyn työttömyyseläkkeen rahastoitu osa on kuitenkin jäljempänä määritellystä työttömyyseläkkeen rahastoidun osan määrästä muunnoskerroimen avulla saatava määrä. Muunnoskerroin on työntekijäin eläkelain (1293/1996), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (1294/1996) ja merimieseläkelain (1295/1996) voimaantulosäännöksen mukaisesti määritelty siten, että eläkkeen pääoma-arvo säilyy.

- a. Sellaisen täysitehoisen työttömyyseläkkeen, jossa TEL:n mukaan työttömyyseläkkeeseen sisältyy tulevan ajan eläkkeenosa 30.6.1989 jälkeen päättyneen, vähintään viisi vuotta kestäneen työsuhteen perusteella, rahastoitu osa on puolet ilman lapsikorotusta lasketusta eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun.

Edellä mainittua viiden vuoden aikarajaa sovellettaessa katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena, vaikka työsuhde olisi päätetty TEL 2 §:n 3-5 momentissa säädetyllä tavalla.

Työttömyyseläkkeitä, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1994, koskee seuraava poikkeus: Eläkkeessä ei ole rahastoitua osaa, jos eläketapahtuma on sattunut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen eikä työntekijällä ole ennen eläketapahtuman sattumista sanotun iän täyttämivuonna tai sen jälkeen ollut yhdenjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta kestänyttä työsuhdetta.

- b. Sellaisen täysitehoisen työttömyyseläkkeen, jossa LEL:n mukaan on eläkkeeseen oikeuttavana otettu huomioon eläkeikään jäljellä olevaa aikaa vastaava ansio ja jonka perusteena olevaa ansiota on 30.6.1989 jälkeen ansaittu vähintään LEL 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu rajamäärä, rahastoitu osa on 30 sadasosaa eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä ilman lapsikorotusta muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun.
- c. Sellaisen täysitehoisen työttömyyseläkkeen, jossa MEL:n mukaan työttömyyseläkkeeseen sisältyy tulevan ajan eläkkeenosa 31.12.1990 jälkeen päättyneen työsuhteen perusteella, rahastoitu osa on 30 sadasosaa eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä ilman lapsikorotusta muunnettuna TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun.

- d. Sellaisen täysitehoisen työttömyyseläkkeen, jossa TaEL:n mukaan työttömyyseläkkeeseen sisältyy eläkeikään jäljellä olevaa aikaa vastaava ansio, rahastoitu osa on nolla.
- e. Sellaisen täysitehoisen työttömyyseläkkeen, jossa TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukainen työttömyyseläke ei sisällä tulevan ajan eläkkeenosaa, mutta jossa työttömyyseläkkeen jälkeen maksettavaan vanhuus- tai perhe-eläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläkkeenosa, rahastoitu osa on 80 prosenttia eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä ilman lapsikorotusta.

Jos työttömyyseläke lasketaan soveltaen EU-säännöksiä, työttömyyseläkkeen rahastoitu osa määräytyy kansallisen lain mukaisesti lasketun työttömyyseläkkeen perusteella.

Jos 1.4.1998 tai sen jälkeen myönnetään TEL:n, LEL:n tai MEL:n mukainen täysitehoinen työttömyyseläke vuonna 1994 tai myöhemmin alkaneen osa-aikaeläkkeen jälkeen, saadaan työttömyyseläkkeen rahastoitu osa ottamalla eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä edellä kohtien a., b., c. tai e. mukaiset osuudet ja muuntamalla TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Sovellettaessa kohtia a., b., c. tai e. eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä on ilman osa-aikaeläkkeen perusteella määräytyvää työttömyyseläkkeen osaa, johon on kohdissa a.-c. liitetty tuleva aika

Jos työttömyyseläkkeeseen suoritetaan uusi yhteensovitus, eläkkeen rahastoitu osa ei muutu. Jos maksettava eläke on pienempi kuin eläkkeen rahastoitu osa, on eläke kokonaan rahastoitua osaa.

Jos työttömyyseläke on oikaistu TEL 15 b §:n, LEL 10 b §:n tai TaEL 8 a §:n perusteella, eläketapahtuma on sattunut aikaisemmin kuin eläkejärjestelyn oikaisuvuotta edeltäneenä vuonna ja eläkepäätös on annettu ennen oikaisuhetkeä, on työttömyyseläkkeen rahastoitu osa entisen lain mukaisesti laskettu eläkkeen rahastoitu osa.

I 4.2. Suure $\bar{V}_{v-1}^T$

Suure $\bar{V}_{v-1}^T$ määrätään vain TEL:n peruseläketurvan sekä LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisen eläketurvan osalta.

Vakuutusyhtiöillä suure $\bar{V}_{v-1}^T$ on vakuutusyhtiöiden TEL-perusvakuutuksen laskuperusteissa määritelty tasausvastuu. Suoritettaessa takautuvasti siirtoja muusta lakisääteisestä eläkejärjestelmästä TEL-järjestelmän piiriin hetkellä 1.1.v, vakuutusyhtiöiden TEL-perusvakuutuksen laskuperusteiden kohdan 7.3.3 mukainen siirtyvä tasausvastuu hetkellä 31.12.v-1 sisällytetään kuitenkin suureeseen $\bar{V}_{v-1}^T$.

I 6.2. Vastuunjaon ennakon suoritus

Ennakon viivästyessä on viivästymisajalta suoritettava korkoa TEL 19 §:n 1 momentin mukaisen vuotuisen viivästyskoron mukaan. Kaavan (I 5) mukaista ennakkoa korotettaessa viivästyskorko lasketaan erääntymiskuukauden 6. päivästä alkaen. Erityisestä syystä eläketurvakeskus voi luopua viivästyskorosta tai sen osasta.

II 3.1. Suure B_v^y

Vakuutusyhtiöille suure B_v^y määrätään kaavalla

$$(II\ 2) \quad B_v^y = (1+r_v)^{1/2} \bar{V}_{v-1} + (P_v - H_v),$$

missä esiintyvät suureet $\bar{V}_{v-1}$, P_v ja H_v on määritelty vakuutusyhtiöiden YEL-perusvakuutuksen laskuperusteissa.

VOIMAANTULOSÄÄNNÖS

Näitä muutoksia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavaan vastuunjakoon.